

TOT DE DOOD ONS SCHEIDT

Zwarte tragi-komedie

door

BRUIN en KOOPMAN

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **TOT DE DOOD ONS SCHEIDT** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **BRUIN en KOOPMAN** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2013 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **9** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

Verteller (V)– Alles wetende “speler”, niet zichtbaar voor spelers.
Alleen Grietje de Dood neemt hem in het 2^e bedrijf waar

Kapper de Dood (KD) - de middenstander/ dader

Grietje de Dood (GD) – het slachtoffer. In het eerste bedrijf leeft zij nog, in het 2^e bedrijf doet zij mee als “geestverschijning”

Kapper Insink (KI)– concurrerende middenstander

Burgemeester de Boer (BdB) – burgemeester en detective

Jan Dekker (JD) – rijkste agrarier en wethouder

Pastoor Fidt (PF)

Trui Huijbrechts (TH) – huishoudster Pastoor Fidt en geliefde van De Dood

Veldwachter de Vries. (VdV)

Verder zijn er veel kleine rollen als klant, condoleance visite of kerkganger. Dit is naar behoeven in te vullen. Sommige rollen/ teksten zouden ook gecombineerd kunnen worden in 1 karakter.

Omwille van de speelbaarheid en spelvreugde is het aan te raden om namen te veranderen naar plaatselijk bekende namen. E.e.a. in overleg met de auteurs.

Tot de dood ons scheidt is geïnspireerd door een historische gebeurtenis. Veel elementen zijn echter ontsproten uit de fantasie van de schrijvers.

Scene 1

Introductie

(pianospel begint bij gesloten gordijn)

Les marionettes van Preisner

V: Dit is Grietje de Dood. En zoals u ziet zit er weinig leven meer in Grietje. Grietje was getrouwd met Kapper de Dood, die zijn nering aan de Dorpsstraat had. Nummer 101. Dit verklaart nog niet waarom Grietje zo levenloos onderaan haar eigen trap ligt. Daarvoor nemen we u mee naar het jaar 1912. Het jaar waarin Theo Heemskerk premier van Nederland was, namens de ARP, de Anti-Revolutionaire Partij, de eerste politieke partij van Nederland. (foto Heemskerk?)

Grietje Ten Kate, een geboren Hensbroeker, ontmoette De Dood tijdens kermis Opperdam. Grietje was nog jong toen ze De Dood leerde kennen.

De Dood - 7 jaar ouder dan Grietje - was iemand die duidelijk van het leven, en met dan name van het andere geslacht genoot. Maar uiteindelijk koos hij voor Grietje. Zij was van goede komaf, jong en een schat van een meid. En ook bij De Dood begonnen de jaren te tellen. Wilde hij zijn eigen pensioen veilig stellen, dan was het wel zaak dat er nageslacht geproduceerd werd. Grietje was daar een uitgelezen kandidaat voor. Maar een huwelijk en kinderen betekent niet automatisch eeuwige trouw....*korte onderbreking*. Wel tot de dood ons scheidt. In dit geval dan.

(Laatste noten van les Marionettes van Preisner!)

Scene 2

1912. *Begint met kapper De Dood die in kapperszaak vertelt tegen klant(en) over Grietje die in het ziekenhuis verblijft als gevolg van de bevalling van haar jongste (2e) kind. Trui Huijbregts is over huis en komt in de kapperszaak. Scene waarin De Dood net iets te intiem wordt. (Bv door klap op de kont) De burgemeester (als klant) krijgt hier zijn eerste signaal. Trui gedraagt zich zeer uitdagend, veel te dus.*

Spelers: Kapper De Dood (KD) , Burgemeester De Boer (BdB) , Trui Huijbrechts (TH) Klant (Theo Bakker, een West-Fries)(K)

Klant zit in stoel, BdB zit op het bankje, KD knipt en Trui komt te pas en te onpas binnen.

(K. zucht diep)

KD: Wat zucht je Bakker?

K: Wat denk je, heb Jan Dekker nog niet betaald. De rijkste boer van het dorp, maar betalen ho maar.

KD: Vertel mij wat. Dekker wil gerust met geld zwaaien, maar dan met name het geld van een ander. Elke week weer dezelfde discussie in het parochiebestuur. Pastoor Fidt is zuinig op de centjes. Maar wat Jan Dekker betreft is het na ons de Zondvloed.

K: Hoe dan ook, ik ben er ziek van. Over ziek gesproken, is je vrouw al weer terug uit het ziekenhuis.. ?

KD: Nee Bakker, dat duurt me veel te lang. Grietje had nogal veel bloed verloren tijdens de bevalling, en moet dus nog wel even aansterken. Volgens de dokter kan dat nog wel een paar weken duren. Alle dagen biefstuk, dat wel. Maar over de echtgenoot hoor je niemand. Die zit hier al weken op een houtje te bijten. Het is dat Trui een helpende hand biedt, anders was het geen doen. Aagje is namelijk ook nog thuis en de winkel moet wel blijven draaien. *(Trui komt binnen en doet een greep uit de kassa (om boodschappen te doen))*

K: Als je het over de duivel hebt *(KD geeft Trui een klap op haar kont)*

BDB: Is dat wat jij onder een helpende hand verstaat De Dood.....?.

KD: Nee, Burgemeester de Boer. Trui gaat even boodschappen doen, toch Trui?

TH: *kijkt veelbetekenend maar zegt niets.....*

K: Het lijkt mijn vrouw wel. Doet ook al een greep uit mijn loonzakkie voor dat die geteld is.

KD: Trui is mijn vrouw niet Bakker. *(stilte)* Kort genoeg zo Bakker?

K: Mooi zat denk De Dood? Der mag nog wel wat op blijven staan!

Ze lopen beide, na te zijn afgestoft, naar de kassa en rekenen af zonder een bedrag te noemen.

KD: Burgemeester.

BDB: ***gaat zitten*** . Het zou je passen – De Dood - om je in je eigen nering te onthouden van commentaar op mensen als Jan Dekker. Jan Dekker is als wethouder en vice-voorzitter van het kerkbestuur een gewaardeerd lid van onze parochie.

Enige tijd stil, alleen het bewegen van de schaar is hoorbaar.

BdB: Door mensen als Jan Dekker komt dit dorp vooruit.

(Verteller komt het verhaal binnen. Licht op 50% spelers in freeze)

V: Burgemeester de Boer, maar dat had u misschien al begrepen. Burgemeester de Boer verdeelde zijn kapsel eerlijk tussen de 2 kappers in het dorp. De Dood en Insink hadden de markt opgeknipt en De Boer werkte daar als burgervader braaf aan mee. Hij had zijn haar dan ook altijd keurig in een scheiding. Burgemeester de Boer was echter niet erg gecharmeerd van kapper De Dood, maar ook dat zal u inmiddels wel duidelijk geworden zijn. Ten eerste omdat De Dood het niet zo nauw neemt met de mores van een middenstander, en ten tweede omdat de roddel hier Jan Dekker betreft. De Boer zijn steun en toeverlaat in het gemeentebestuur. Maar er zit De Boer nog iets dwars.....

(Licht weer op 100%, spellers hervatten spel)

BdB: Had je overigens geen fatsoenlijker huishoudster kunnen vinden?

BLACK OUT.

Scene 3

Vergadering van het kerkbestuur

PF: Het gebeurt niet.

KD: Nee, het gebeurt niet.

B: Hoezo niet?

PF: Het heeft geen pas om te smijten met parochiegeld.

KD: Nee, het heeft geen pas om te smijten met parochiegeld

B: De Dood, hou jij nou eens een tijdje je kop. Misschien wil mijnheer pastoor even uitleggen waarom het herstel van glas-in-loodramen geldsmijterij is.

JD: Ja, dat zou ik ook wel eens willen weten.

PF: Dat schot voor dat ene raam voldoet volgens mij nog prima. Bovendien heb ik schilder De Boer al een tijdje niet gezien.

KD: Nee, die heb ik ook al een tijdje niet gezien.

JD: De Dood, hou jij nou eens een tijdje je harses. *(tegen Fidt)* Wat heeft het feit dat de schilder wat minder te kerk gaat, nou te maken met het feit dat ik verrek van de kou. Voor mijn part vraag je een ander.

(De verteller komt op, rest in freeze, licht op 50%)

V: We zien hier een vergadering van het parochiebestuur. Pastoor Fidt als voorzitter: zuinig op de centen. De Dood als altijd aan zijn zijde. De man van weinig woorden, maar rake klappen, is Jan Dekker. Jan Dekker is de grootste bollenboer van ons dorp. Eigenlijk had hij daarmee burgemeester kunnen worden, maar hij heeft het geschopt tot wethouder. In die tijd ook niet onverdienstelijk. Nog niet de Kop-van-Jut die een wethouder tegenwoordig is. Heeft zijn fortuin, want rijk was hij, gemaakt met het over zijn grenzen heen kijken. Voor die tijd was dat heel bijzonder. Een goede, vooruitstrevende man. Zijn spaarzame vrije tijd besteedde hij aan het verwekken van nageslacht. Ook nog een goed katholiek dus.

PF: Wie is hier nou eigenlijk de voorzitter?

KD: Ja, mijnheer pastoor is hier de voorzitter.

JD: De Dood, ik kan me niet herinneren dat ik jou wat gevraagd heb.

PF: Dekker, we houden het wel een beetje netjes mag ik hopen. Ook De Dood is een gewaardeerd lid van ons parochiebestuur.

KD: Ja inderdaad.

JD: Hij is inderdaad lid van ons parochiebestuur. Ik weet het goed gemaakt. We stemmen erover mijnheer pastoor. Wie is er tegen?

(De Dood en Fidt steken hun hand op). Lijkt mij duidelijk. Of niet soms. Agenda punt 5.

KD: Heren als jullie mij willen excuseren. De echtelijke sponde roept. Morgen weer vroeg dag.

KD: Mijnheer Pastoor,.....heren. (De Dood verlaat zijn jas aantrekkend de vergadering)

JD: Echtelijke sponde? Grietje ligt toch nog in het ziekenhuis. (*ironisch!!*)

PF: Dekker!

BLACK OUT.

Scene 4

De eerste romantiek

Aanvang piano sonate 27 van Beethoven. De hele sonate wordt gespeeld!

Bankje wordt neergezet door toneelmeesters en scene begint.

KD: Gek word ik van die Dekker. De onderkoning van Opperdam. Waar haalt hij het lef vandaan om mijnheer Pastoor tegen te spreken.

TH: Je gaat me toch niet vertellen dat je naar hier bent gekomen om dat te vertellen, kappertje van me.

KD: Nee natuurlijk niet , het spijt me.

TH: Nou, laat maar eens zien of je meer kan dan alleen de schaar hanteren.

(Verteller komt binnen. Freeze en licht 50)

V: En ook hier zien we Trui in haar ware ik. Trui is niet alleen een liefhebber, maar ook van het type alles kan stuk. Grietje ligt nog steeds in het Elizabeth en Trui laat er geen gras over groeien. Laat staan haar. De Dood - als liefhebber - is een makkelijke prooi. De gelegenheid is er. Dus wat doe je dan als dief. *(Trui neemt De Dood mee af)*

(Bij einde muziek ----)

BLACK OUT

Scene 5

Bij de Dood na het eten

De kapper die met zijn vrouw (die inmiddels terug is uit het ziekenhuis) ruzie maakt (na het eten). Grietje ruimt zichtbaar vermoeid de tafel af. De Dood leest de krant in een luie stoel. In de scene wordt duidelijk dat Grietje (GD) er eigenlijk alleen voor staat, en De Dood met name buiten de deur is met bestuur van de kerk, etc. Het huwelijk vertoont al duidelijke scheurtjes. Waarbij verdekt mag worden verteld dat De Dood zijn vrouw ook niet meer intiem aanraakt, niet meer intiem is.

KD: Grietje, ruim jij de tafel eens af.

GD: Even nog. Ik ben werkelijk doodop

KD: Toen Trui er nog de hele tijd was, hoefde ik het niet eens te vragen. Altijd alles proper en rein

GD: Ik ben nog geen week thuis of ik sta er alweer helemaal alleen voor. En wat moet zij van Huijbregts hier steeds over de vloer. Als ze nou nog eens wat deed, maar ik heb het gevoel dat ze me meer voor de voeten loopt, in plaats van dat ze een helpende hand biedt. En ze bemoeit zich veel te veel met Aagje en Rein.

KD: Krijgen we dat weer.

GD: Krijgen we dat weer? Man, je steekt werkelijk geen poot uit.

GD: En je steekt ook geen poot meer uit naar mij. Ik heb het gevoel dat sinds mijn zwangerschap ik niet meer ben dan... dan.....

KD: Ja, dan wat?

GD: Dan.. dan.. een huissloof!! Ik mag voor Aagje en Rein zorgen, de vaat, de was, maar als ik wat aandacht van mijn echtgenoot wil, dan ben je niet thuis! Geen zin of je bent te druk met..... weet ik veel wat! Als ik niet beter wist, zou ik zeggen dat je een ander had.

KD: *(als door een wesp gestoken)* Ik weet niet waar je die onzin allemaal vandaan haalt, maar als je het mij vraagt ben je behoorlijk in de war geraakt daar in het ziekenhuis. Een ander, hoe kom je er op.

GD: *(meer in zichzelf en naar het publiek)* Nu begrijp ik ook wat Trui Huijbregts hier alle keren moet. Die komt natuurlijk voor jou. Hoe kan ik ook denken dat ze komt om een helpende hand toe te steken. Zou hij het eerlijk vertellen als ie een ander had, zou hij dat werkelijk doen. *(Tegen KD)* Zou je het eerlijk tegen me vertellen? Zou je dat werkelijk doen?

KD: Nu moet je echt ophouden Griet. Je loopt werkelijk te raaskallen. Een ander? Ik ben de hele dag bezig de kost voor jou en de kinderen te verdienen. En waar ik ook maar enige tijd over heb, besteed ik die aan Pastoor Fidt en zijn club. En van wie moest ik

dat? Nou? Nou? Waar haal je überhaupt het recht vandaan om deze flauwekul..... Je hebt hier toch niet met je moeder over zitten te praten mag ik hopen?

GD: Van mij hoefde je helemaal niet in het kerkbestuur. Het was mijn vader die graag wilde dat jij in het kerkbestuur ging. Niet ik. Wat kan mij die kerk nou schelen?!

KD: Dat die kerk jou niks kan schelen dat weet ik, dat weet het hele dorp. Het hele dorp spreekt er schande van. Wat dat betreft sta ik er mooi gekleurd op.

GD: Is dat het enige waar jij je zorgen om maakt, hoe gekleurd jij er op staat ?

KD: Ja, dat is inderdaad op dit moment het enige waar ik me zorgen over maak... Ik weet niet of je het weet, maar de enige die hier garen bij spint is Insink. Die is mogelijk nog roomser dan de Paus. Gaat heen en vermenigvuldigt U? Gaat heen en vertienvoudigt U.

V: Daar raakt De Dood een teer punt. Grietje blijkt niet zo vruchtbaar als zij zelf gehoopt had. Ze hadden weliswaar 2 kinderen, maar ook bij Grietje begonnen de jaren te tellen. Naar een Roomse traditie was een groot gezin een zegen. En in die zin was concurrent Insink zeer gezegend. En voor een vrouw wier grootste wens was kinderen krijgen, was 2 wel de meest schamele vorm van meervoud.

(...Pijnlijke lange stilte. Grietje kan haar tranen amper te bedwingen....)

GD: Ik ga opruimen.....

BLACK OUT

Scene 6

Bij de concurrent

In de kapsalon bij Insink.

*Kapper Insink(KI) Jan Dekker (JD) Klant 1 (K) en Klant 2 (K2)
Jan Dekker zit in de stoel. Insink knipt. (Idee: een kale klant in de
wachtruimte er bij zetten?)*

KI: Kort genoeg zo Dekker?

JD: Zo kom ik de zomer wel door Insink.

KI: Scheren?

JD: Ja, da's wel goed. Het lijkt wel druk bij je Insink.

KI: Ja, het loopt zomaar lekker de laatste tijd. Ik krijg klanten die ik jaren niet gezien heb.

K2: Ik weet wel hoe dat komt. De Dood heeft meer aandacht voor zij van Huijbregts dan voor zijn klanten. Ja, die is er met zijn hoofd niet helemaal bij? Arme Grietje.....

JD: Zeg dat wel: arme Grietje. Wat moet zo'n pittig vrouwtje nou met zo'n enorme.....

K: Enorme...?

KI: Heren, heren... ik stel voor dat wij het hier bij laten. Laat De Dood maar met rust. Die heeft denk ik wel genoeg aan zijn hoofd...

K2: Nou niet alleen aan zijn hoofd.....

K: Nee inderdaad niet alleen aan zijn hoofd (HAHAHAHAHA)

KI: Zullen we er nu een tijdje over ophouden. Wat De Dood betreft: die heeft zijn zaakjes vast wel op orde.

K2: Ja, die heeft inderdaad zijn zaakje wel op orde. (HAHAHAHA)

K: Hij heeft al heel wat keren het woord bij de daad, pardon, de daad bij het woord gevoegd (HAHAHAHAHA)

K2: Trouwens... over Trui Huijbregts gesproken. Dat is me d'r eentje. Neem dat maar van mij aan, ik kan het weten.

K: Hoezo kan jij dat weten dan?

K2: De Dood is blijkbaar niet de enige met wie Trui het houdt. Ik zal er niet te veel over uitwijden, maar die Trui, die neem je niet zo nauw, pardon, die neemt het niet zo nauw (knipoog) (HAHAHAHAHA)

KI: Heren, heren, genoeg over Trui: we breien er een eind aan. (Klanten lachen opnieuw om deze, door Insink onbedoelde, woordgrap)

K: Wie laat hier nou iedere keer een steek vallen? (HAHAHAHAHA)

JD: (gniffelend) Nou, ik haak af.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto